

KADASTRO MAHKEMELERİNDE “TARAFLARIN HIÇ BİRİ GELMEZ İSE DOSYA İŞLEMDEN KALDIRILMAZ” HÜKMÜNÜN ANAYASA MAHKEMESİ KARARI IŞIĞINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Ramazan ÇELİK / Tapu ve Kadastro Müfettişi

Erzurum İli İspir Kadastro Mahkemesi’nde görülmekte olan; Kadastro çalışmalarında Hazine adına tespite itiraz konulu davada uygulanan, 3402 Sayılı Kadastro Kanunu’nun 29. maddesinde yer alan “*Taraflardan hiç biri gelmez ise dosya işlemde kaldırılmaz*” hükmün iptali İspir Kadastro Mahkemesi tarafından istenilmiş, Anayasa Mahkemesi tarafından bu hükmün, 2013/4 Esas, 2013/35 Karar ve 28.02.213 tarihli kararında değerlendirilerek 18/04/2013 tarihli Resmi Gazetenin ve 28622 sayısında yayınlanıp Anayasa aykırı olmadığı oybirliği ile karar altına alınmıştır.

Anayasa Mahkemesi kararında özetle;

“Kadastro mahkemelerinin kuruluş amacı, kadastro tespitlerine ilişkin bu uyuşmazlıkları süratli bir şekilde sonuçlandırmak ve mülkiyet durumunu kesinleştirmektir. Bu suretle Türk Medeni Kanunu’nun öngördüğü tapu sicilinin oluşturulmasının hızlandırılması hedeflenmektedir. 6100 sayılı Kanun’un 150. maddesinde düzenlenen “*dosyanın işlemde kaldırılması*”, hukuk davalarında, tarafları ve özellikle davacıyı, davasını takip etmede özenli davranmaya zorlamak ve tarafların davalarını takibe niyetli olmadığı durumlarda yargılamanın sürüncemede kalmasını ve gereksiz yere uzamasını engellemek amacıyla kabul edilen bir usul hukuku müessesesidir. Bu anlamda, 6100 sayılı Kanun’un 150. maddesinde yer alan düzenlemenin, yargılamanın makul sürede bitirilmesini sağlamaya yönelik oluşturulmuş etkin bir çare olduğu söylenebilir.

Ancak, kadastro mahkemelerinin yukarıda belirtilen amacı ve görevleri dikkate alındığında bu hükmün, kadastro mahkemelerinde görülen bazı uyuşmazlıklar yönünden uygulanmasının uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Zira kadastro yargılamasında dosyanın işlemde kaldırılmasının ve sonrasında da davanın açılmamış sayılmasının olanaklı kılınması, taşınmaz malikin doğrudan kadastro mahkemesince tespit edilmesini gerektiren mahallî hukuk mahkemelerinden kadastro mahkemesine devredilen dava ve işler ile kadastro komisyonları tarafından resen kadastro mahkemesine gönderilen uyuşmazlıklarda, taşınmaz malikin tespit edilememesine ve belirsizliğin devam etmesine neden olacaktır. Kamu düzenini sarsıcı nitelikte mağduriyetlere yol açacak olan bu durumun, kamu yararı amacıyla bağdaşmadığı açıktır.

Tüm bu hususlar gözetildiğinde, kanun koyucunun itiraz konusu kuralla, kadastro mahkemelerinde dosyanın işlemde kaldırılmasını yasaklamasının, kadastro mahkemesince işin esasına girilerek taşınmazın sınırlarını ve malikini tespit eden bir karar verilmesini sağlamaya yönelik bir tedbir olduğu ve tek başına bu yasağın, adil

yargılanma hakkının ihlaline yol açmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Kaldı ki, kanun koyucu, bir yandan işin esasına ilişkin karar verilmesini sağlamak amacıyla dosyanın işlemde kaldırılması yasağı öngörürken, diğer yandan kadastro hâkimini resen araştırma yetkisiyle donatmak ve ayrıca tarafların yokluğunda yargılama yapılması zorunluluğu getirmek suretiyle kadastro yargılamasının makul bir süre içerisinde bitirilmesini sağlamaya yönelik tedbirler almıştır.” şeklinde değerlendirme yapmıştır.

Her ne kadar taraflar hak iddiası konusunda bir faaliyette bulunmasalar da Devletin temel unsurlardan biri olan toprağın mülkiyet durumunun re’sen Devlet tarafından araştırılarak hakka teslim edilmesi makuldür.

Nitekim taşınmaz mülkiyeti hakkına verilen önem nedeniyle genel usul kuralı olan dosyanın işlemde kaldırılması müessesesinin kadastro faaliyetleri kapsamında uygulanmamasının Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği şekilde haklı gerekçeleri vardır. 18/04/2013